



लक्ष्मीनियाँ गाउँपालिका



“वैदेशिक रोजगारीबाट फर्केको व्यक्ति तथा तिनका  
परिवारहरुको पुनः एकीकरणका लागि आपतकालिन कोष  
सञ्चालन निर्देशिका, २०८१”

“Emergency Fund Management Guideline to Support Reintegration of Returnees and  
their Families, 2081”

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय

लक्ष्मीनियाँ, मधेश प्रदेश

भोरोन्द्र मिश्र  
भा.पा.अध्यक्ष

वैदेशिक रोजगारीबाट फर्केको व्यक्ति तथा तिनका परिवारहरूको पुनः एकीकरणका लागि आपतकालिन  
कोष सञ्चालन निर्देशिका, २०८१

प्रस्तावना:

स्वदेश आगमन संगै वैदेशिक रोजगारीबाट फिर्ता आएकाहरू व्यक्तिहरू तथा उनीहरूको परिवारको सदस्यहरूलाई आधारभूत आवश्यकताहरू जस्तै: गाँस, बास, कपास, शिक्षा, स्वास्थ्य-शारीरिक र मानसिक, मनोवैज्ञानिक तथा मनोसामाजिक सहित विभिन्न समस्याहरू जस्तै: कानुनी सहयोग, उद्धार, जोखिम, हिंसा, भेदभाव र लान्छनाहरूबाट संरक्षण र उचित सम्बोधन गर्दै वैदेशिक रोजगारीमा गएका तथा वैदेशिक रोजगारीबाट फर्की आएका कामदार तथा निजको परिवारको सामाजिक सुरक्षा तथा सहायताको लागि नेपालको संविधान २०७२ को भाग-३ अन्तर्गत मौलिक हकलाई सुनिश्चित गर्न नगर/गाउँपालिका मतहतमा गर्ने गरी एक आपतकालिन कोष स्थापना गरिनेछ ।

उक्त कोष व्यवस्थापन तथा परिचालनका लागि यो निर्देशिका तयार गरिएको हो ।

भाग १

प्रारम्भिक

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ: (१) यस निर्देशिकाको नाम "वैदेशिक रोजगारीबाट फर्केको व्यक्ति तथा तिनका परिवारहरूको पुनः एकीकरणका लागि आपतकालिन कोष सञ्चालन निर्देशिका" रहेको छ ।

(२) यो निर्देशिका तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२. परिभाषा

अ. "निर्देशिका" भन्नाले वैदेशिक रोजगारीबाट फर्केको व्यक्ति तथा तिनका परिवारहरूको पुनः एकीकरणका लागि आपतकालिन कोष सञ्चालन निर्देशिका लाई जनाउँछ ।

ब. "आप्रवासी" भन्नाले वैदेशिक रोजगारीमा गएका व्यक्ति वा समूहलाई जनाउँछ ।

ग. "वैदेशिक रोजगारीबाट फिर्ता आएको व्यक्ति" भन्नाले श्रम गर्न भारत तथा विदेश खास परिक्रतार मलेशियामा, यु.ए.ई., साउदीअरेबिया, ओमान, वहराईन र कुवेत गई फिर्ता आएको व्यक्तिहरूलाई सम्झनु पर्छ ।

घ. "परिवार" भन्नाले वैदेशिक रोजगारीमा गएका तथा वैदेशिक रोजगारीबाट फर्की आएका कामदार आफैले पालन पोषण गर्नु पर्ने पति वा पत्नी, छोरा, छोरी वा आमाबाबु तथा सासु ससुरा समेतलाई जनाउँछ ।

ड. "आर्थिक सहायता" भन्नाले वैदेशिक रोजगारीमा गएका तथा फर्केका परिवार स्वास्थ्य एवं आर्थिक सामाजिक समस्यामा पर्दा आपतकालीन कोषबाट प्रदान गरिने रकमलाई सम्झनु पर्छ ।



भोरोन्द्र मिश्र  
भा.पा.अध्यक्ष

*Handwritten signature*

- च "समिति"भन्नाले यस निर्देशिकाको भाग ३ को दफा (१) बमोजिम कोष व्यवस्थापन समितिलाई सम्झनु पर्दछ ।
- छ "उप समिति"भन्नाले यस निर्देशिकाको भाग ४ को दफा (४.३) बमोजिमको उपसमितिलाई सम्झनु पर्दछ ।
- ज "अध्यक्ष"भन्नाले समितिका अध्यक्षलाई सम्झनु पर्दछ ।
- झ "समिति"भन्नाले उप समितिकासमेतलाई सम्झनु पर्दछ ।
- ञ सदस्य भन्नाले भाग ३ को दफा (१) र भाग ४को दफा (४.३) बमोजिमको समिति र उप समितिमा सदस्यहरूलाई सम्झनु पर्दछ ।
- ट "स्थानीय तह"भन्नाले स्थानीय तहको कार्यालय वा स्थानीय तहले नोक्रेको कार्यालयलाई बुझाउँछ ।
- ड "स्थानीय तह"भन्नाले ..... गाउँ/नगर पालिका लाई सम्झनु पर्छ ।

भाग:- २

लाभान्वित वर्ग:-

२.१ वैदेशिक रोजगारमा गएका वा गएर फर्केका तथा भाग नं. १० को "ख, ग, घ" बमोजिमका परिवार यस कोषको लाभान्वित वर्ग हुनेछन् ।

भाग:- ३

आपतकालिन कोष स्थापन, प्रयोग तथा सञ्चालन

कोषको स्थापना तथा व्यवस्थापन:

३.१ वैदेशिक रोजगारमा गएका तथा वैदेशिक रोजगारबाट फर्कि आएका कामदार तथा नीजको सामाजिक सुरक्षा कल्याणको लागि गाउँ/नगर पालिकाको निर्णय अनुसार पालिकाको मातहत हरने गरी एक आपतकालिन कोषको स्थापन गरिनेछ ।


नगर प्रमुखको अध्यक्षतामा निम्न बमोजिमको ९, सदस्यीय कोष व्यवस्थापन समितिको गठन हुनेछ ।

अध्यक्ष- नगर प्रमुख/अध्यक्ष

सदस्य- नगर उप-प्रमुख/ उपाध्यक्ष

सदस्य- प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

सदस्य- आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख

*Handwritten signature*  
**भोरेन्द्र शिवा**  
**गा.पा.अध्यक्ष**  
  
सुदूरपश्चिम प्रदेश  
नगरपालिकाको कार्यालय  
सुदूरपश्चिम प्रदेश, प्रमुखा  
सुदूरपश्चिम प्रदेश, नेपाल  
२०७४

*Amis*

सदस्य- आर्थिक विकास समिति संयोजक

सदस्य-सामाजिक विकास शाखा अधिकृत

सदस्य- सामाजिक विकास समिति संयोजक

सदस्य- गाउँ /नगर आप्रवासी श्रमिक संजाल अध्यक्ष वा निजले तोकेको व्यक्ति

सदस्य सचिव- श्रम तथा रोजगार हेर्ने शाखा/ रोजगार संयोजक

आवश्यकता अनुसार तथा विषयको गम्भीरतालाई मध्यनजर गरी स्थानीय प्रहरी / प्रशासन, परियोजना संबन्धित व्यक्ति तथा विशेषज्ञ संस्थाको सहयोग लिन सकिनेछ ।

३.२ आपतकालीन कोषमा देहाय बमोजिमको रकम जम्मा गरिनेछः

(क) सम्भाव्य आप्रवासी तथा आप्रवासी कामदारहरूले देश, विदेशबाटसहयोग स्वरूप प्रदान गर्ने रकम तथा कल्याणको लागि जम्मा गर्ने रकम ।

(ख) नेपाल सरकार तथा विषयगत निकायहरूबाट वार्षिक कार्यक्रम मार्फत उपलब्ध गराउने रकम

(ग) दान पक्षबाट उपलब्ध गराइएको रकम ।

(घ) नगरपालिकाले विनियोजन गरेको रकम ।

(ङ) सामुदायिक संघ संस्था तथा निजी क्षेत्रबाट प्राप्त भएको रकम ।

(च) स्वदेशी वा विदेशी व्यक्ति वा निकायबाट प्राप्त अनुदान तथा सहयोग रकम ।

(छ) वैदेशिक रोजगारमा गएका व्यक्ति तथा निजको परिवार सदस्य, वैदेशिक रोजगारीबाट फर्किएको व्यक्ति, जान लागेको व्यक्ति लगायत इच्छुक व्यक्तिहरूले स्वैच्छिकरूपमा सहयोगस्वरूप प्रदान गरेको रकम ।

(ज) अन्यत्रोत बाट प्राप्त रकमहरू ।

३.३ कोषको प्रयोग तथा संचालन:-

कोषको प्रयोग:

*Amis*  
**भोरोन्द्र मिश्र**  
गा.पा.अध्यक्ष



*Amish*

वैदेशिक रोजगारीबाट फर्केको व्यक्ति तथा तिनका परिवारहरूको पुनः एकीकरणका लागि आपतकालिन कोषको प्रयोग देहायको प्रयोजनका लागि गरिनेछ ।

- (क) कामदारको अङ्ग-भङ्गभई, दीर्घरोगी भएका वा मृत्युका कारणबाट वा अन्य कारणबाट आर्थिक र सामाजिक लागतमा हास भएको कामदार वा नीजको परिवारलाई तत्काल राहतका लागि सहयोग प्रदान गर्ने ।
- (ख) वैदेशिक रोजगारीको क्रममा ५ वर्ष वा सो भन्दा बढि सम्पर्क बिहिन भएका वा मृत्यु भएका व्यक्ति र अङ्ग-भङ्गभई, आर्थिक अभावका कारण बच्चाहरु विद्यालय जान नसकेको अवस्था भएका कामदारको सन्ततीलाई शैक्षिक निरन्तरताका लागि माध्यमिक स्तर सम्मको शिक्षामा सहयाता प्रदान गर्ने ।
- (ग) वैदेशिक रोजगारीको क्रममा वा त्यसको कारण मृत्यु भएको कामदारको अन्त्येष्टी वा दाह संस्कार गराउन तत्काल सहयोग गर्ने ।
- (घ) वैदेशिक रोजगारीको क्रममा अलपत्र परी आर्थिक अभावका कारण समस्यामा परेको व्यक्तिलाई स्वदेश फर्काउन ।
- (ङ) वैदेशिक रोजगारीबाट फर्केको आएको व्यक्ति तथा तिनका परिवारहरूलाई आवश्यक तत्काल उद्धार, खाद्य व्यवस्था, लत्ता कपडा, पुनर्स्थापना केन्द्र वा safehouse सम्म यातायात सुविधा, स्वास्थ्य (शारीरिक तथा मानसिक), मनोवैज्ञानिक र मनोसामाजिक परामर्श, उपचार र औषधि खर्च सम्बोधन गर्न प्रदान गरिनेछ ।

माथि उल्लेखित वृंदाहरूले परिभाषित गरको (समेट्ने) व्यक्ति तथा लाभग्राहीहरूलाई घटनाको प्रकृति अनुसार समितिको निर्णयानुसार बढीमा रु ५० हजार सम्म आर्थिक सहायता प्रदान गरिने छ ।

कोषको सञ्चालन:

- (क) दफा नं ३.१ बमोजिम गठन भएको कोष सञ्चालन समितिले कोषको सञ्चालन गर्नेछ ।
- (ख) कोषको सञ्चालन तथा व्यवस्थापन गर्दा वैदेशिक रोजगारीमा देखिएको समस्याहरु जस्तै: मृतक परिवारलाई अन्त्येष्टिका लागि दिइने खर्च रकम, वैदेशिक रोजगारीबाट फिर्ता आएको व्यक्ति र आप्रवासीकामदारका बालबालिकाहरूका लागि शिक्षा, वैदेशिक रोजगारीबाट फिर्ता आएको व्यक्ति र आप्रवासी कामदारमा परिवारका लागि स्वास्थ्योपचार एवं मनोसामाजिक उपचार आदि जस्ता खर्च शिर्षकहरूको व्यवस्थापनको लागि कोषको परिचालन गरिनेछ ।
- (ग) कोषको खाता प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र आर्थिक प्रशासन प्रमुखको संयुक्त दस्तखतबाट सञ्चालन गरिनेछ ।

*Amish*



भारतीय मिश्र  
रा.पा.अध्यक्ष

*Handwritten signature*

घ) कोषको आन्तरीक लेखा परिक्षण कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयबाट र अन्तिम लेखा परिक्षणको कार्यालयबाट हुनेछ ।

भाग:- ४

४.कोष सञ्चालन समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार:

४.१ वैदेशिक रोजगारीमा गएका वा फर्केका व्यक्ति वा निजका परिवारका लागि सहयोग गर्न कोष सञ्चालक समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ:

(क)कोषमा प्राप्त हुन आएको रकमलाई समयमै जम्मा गरी सोको अभिलेख राख्ने ।

(ख)कोषमा रहेको रकम स्विकृत निर्देशिका अनुसार खर्च तथा व्यवस्थापन गर्ने ।

(ग)कोषको वार्षिक रूपमा लेखा परिक्षण गर्ने व्यवस्था मिलाउने र वित्तिय विवरण सहितको लेखा परिक्षण प्रतिवेदन सम्बद्ध निकाय र दातृ निकायलाई लेखा परिक्षण समाप्त भएको एक महिना भित्र पठाउने ।

(घ) कोषको रकम खर्च गर्दा पारदर्शिता कायम गर्ने ।

(ङ)कोषको दुरुपयोग हुनदिने ।

(च)कोषको वार्षिक योजना तर्जुमा र कार्यान्वयन गर्ने र कोषको पूर्ण उपयोगको (value of money) सुनिश्चितता गर्ने ।

(छ) कोषको नियमित प्रतिवेदन तयार गरी सम्बन्धित निकायहरूमा पठाउने ।

(ज) लेखा परिक्षणबाट औल्याइएका कैफियत तथा बेरुजुहरूलाई १५ दिनभित्र फर्छौट गराउने व्यवस्था मिलाउने । यसरी लेखा परिक्षण गर्दा असुल उपर गर्न देखिएको रकमका हकमा नियम अनुसार असुल उपर गराउने ।

४.२ कोषको लेखा नेपाल सरकारको लेखा प्रणालीमा आधारित रहेर प्रचलित एन. कानून अनुसार राखिनेछ । पालिका स्तरमा आ.लो.प भएको कारण

४.३ कोषलाई व्यवस्थित, प्रभावकारी र पारदर्शिवनाउन र कोषको समितिले गरेको निर्यण कार्यान्वयन गर्न अध्यक्ष ज्यूले तल उल्लेख भए बमोजिमका तीन सदस्यहरूको उप समिति गठन गर्न छन् :

क संयोजक : रोजगार संयोजक

ख सदस्य : गाउँ/नगर आप्रवासी संजालको अध्यक्ष वा सदस्य



*Handwritten signature*  
संयोजक

ग. सदस्य

अध्यक्ष ज्युले तोकैको प्रतिनिधी एक जना

*Handwritten signature*

अनुगमन र जाँचवुझ सम्बन्धिको व्यवस्था:

(क) गो निर्देशिकामा उल्लेखित व्यवस्था अनुसार भए-नभएको वा कुनै किसिमको अपादर्शिता देखिएको सम्बन्धमा स्थानीय परियोजना समन्वय समितिले अनुगमन गर्ने सक्नेछन् ।

(ख) कुनै पनि किसिमको शंकास्पद काम भएमा वा भएको लागेमा वा दुरुपयोग भएमा विशेष अनुगमन समितिले हरेक दस्तावेजहरूको जाचवुभ गर्न सक्नेछन ।

त्यसरी जाँचवुभ गर्दा कसुर टहरिएका व्यक्ति वा समुह माथि नेपालको प्रचलित एन, कानून बमोजिम दण्ड सजाय हुनेछ ।

आर्थिक सहायता माग गर्ने प्रकृत्या, निवेदनको ढाँचा, आवश्यक कागजातहरू सम्बन्धि व्यवस्था थप गर्नु पर्नेछ ।

२. आर्थिक सहायता माग गर्ने प्रकृत्या:

क) एका घरको परिवार ( नाता खुल्ने गरि नाता-प्रमाणित ) आवश्यकता अनुसार यस निर्देशिकाको मापदण्ड बमोजिम कोपवाट आर्थिक सहयोग चाहने व्यक्तिले आर्थिक सहयोग पाउनुपर्ने मानसिवकारण खुलाई लिखित निवेदन सहित वैदेशिक रोजगारीसंग सम्बन्धित रहेका कागज पत्रहरू संकलन गरि बडाको सिफारिस सहित नगर कार्यपालिकाको कार्यालयमा पेश गर्नु गर्ने हुन्छ

ख) निवेदन बडाको सिफारिस र वैदेशिक रोजगारमा गएको प्रमाणित हुने कागजत वा सिफारिसको आधारमा आपतकालिन कोप व्यवस्थापन समितिले सेवाग्राहिको अवस्था हेरी आवश्यकता अनुरूप आर्थिक सहायताका लागि निर्णय गर्ने ।

